

**Jerzy Niestępski, *Twórczość homiletyczna biskupa Mikołaja Sasinowskiego w latach 1970-1982*
oraz jej aspekty pastoralne**
Drukarnia Archidiecezjalna w Katowicach, Warszawa 2009, ss. 224

Nakaz misyjny Jezusa Chrystusa dotyczy każdej epoki oraz człowieka, żyjącego w konkretnym czasie i przestrzeni. Słowo *Pisma Świętego*, wspólne dzieło Boga i człowieka wyznacza drogi wiodące ku zbawieniu. To niezmiennie słowo dotyka odpowiedzialności każdego za swoje powołanie do zbawienia i życia. Bogactwo Bożego orędzia zostało przekazane człowiekowi, aby ten odczytując jego przesłanie stawał się wiernym głosicielem niezmiennej prawdy. Niezmiennosc prawdy nie wyklucza indywidualnych cech głoszącego, wprost przeciwnie, jego talenty, zaangażowanie oraz kreatywność mają pomóc w zrozumieniu i przyjęciu głoszonego słowa. Niosąc słowo zbawienia głosiciel bierze na siebie obowiązek wiernego przekazu oraz dostosowania jego form do konkretnych potrzeb i okoliczności. Choć sam pozostaje w cieniu Bożego słowa, jest odpowiedzialny za wygłoszenie, ale również przyjęcie ewangelicznego orędzia w duchu wiary.

Jezus Chrystus zlecił Apostołom i ich następcom głoszenie Bożego słowa i szafowanie sakramentów. Rozrastający się i rozszerzający Kościół niesie odpowiedzialność za depozyt wiary, który ofiarowany jest w Kościołach partykularnych. Posługa apostołowska wymaga pozyskania i zaangażowania do dzieła ewangelizacyjnego jak najszerszego grona tych, którzy będą współpracować w budowaniu i rozwoju Nowego Ludu Bożego. Zaangażowanie duchownych i świeckich jest znakiem żywotności wspólnoty wierzących, a troska o rozwój duchowy oraz formowanie postaw odkrywa i poszerza obszary, które dotyka słowo życia. Rozpoznanie potrzeb duchowych powierzonych sobie wiernych realizuje się w konkretnie wspólnoty diecezjalnej i parafialnej; ich realizacja wiąże się z zaangażowaniem i harmonijną współpracą ku rozwojowi duchowemu i materialnemu Kościoła.

Ponadtyśiącletnia historia Kościoła w Polsce znaczone jest troską o budowanie tożsamości i postaw, które łączą autentyczną wiarę z miłością do Ojczyzny. Fenomenem polskiej pobożności jest uchronienie się od paktu tronu i ołtarza. Wielowiekowa posługa Kościoła przedstawia znakomite ślady kultury materialnej oraz świadectwo życia osób wiernych nauce *Ewangelii* oraz gotowych odpowiadać na znaki czasu w realizacji najważniejszego przykazania, przykazania miłości Boga i drugiego człowieka. Kościół w Polsce wydał wielu męczenników i wyznawców, a w czasach trudnych dla Narodu pozostawał zawsze ostoją prawdy i obrońcą uciśnionych. Charakterystycznym rysem posługi kościelnej w Polsce pozostaje jedność pasterzy z wiernymi. Objawiało się to wielokrotnie w epoce zaborów, czy

zniewolenia systemami totalitarnymi. W burzliwe dzieje Rzeczypospolitej wpisuje się trud o i ofiara Kościoła w Polsce oraz towarzyszenie wiernym w każdym miejscu i czasie dziejowych zmian.

Każdy Kościół partykularny jest znakiem aktualizowania posługi pasterskiej w zakresie głoszenia słowa Bożego i niesienia sakramentów. Kościół w Łomży niesie swoją apostołską odpowiedzialność od 1925 roku. Wtedy z woli Ojca Świętego Piusa XI dziedzictwo diecezji sejneńskiej stało się udziałem nowej struktury administracyjnej. Każdy spośród pasterzy odpowiedzialnych za Kościół partykularny wnosi swoje talenty i pracę służącą Bożej chwale. Historia posługi i odkrywanie dokonań głosicieli słowa Bożego wzbogaca i pozwala spoglądać na minione lata, których dziedzictwo niesie edukacyjny walor doświadczeń. Ksiądz Jerzy Niestępski opublikował w roku 2009 w Drukarni Archidiecezji Katowickiej książkę pt: *Twórczość homiletyczna biskupa Mikołaja Sasinowskiego w latach 1970-1982*. Jest to zapis jego rozprawy doktorskiej obronionej na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie w roku 2006. Publikacja dotyczy dorobku kaznodziejskiego czwartego biskupa diecezjalnego w Łomży.

Czytelnik biorąc do ręki pracę ks. Niestępskiego może zwrócić uwagę na walor edytorski. Okładka przedstawia ambonę z Katedry w Łomży, z której przemawiał bp Sasinowski. Dzisiaj, kiedy stół słowa Bożego jest umieszczany blisko ołtarza, w prezbiterium warto pamiętać o miejscu, które było przez wieki znakiem kaznodziejskiego przekazu. Następnie autor umieszcza portret pasterza, którego nauczanie prezentuje. Spis treści (s. 5- 7) zawiera układ pracy, podzielonej na trzy rozdziały. Szczegółowe umieszczenie obok tytułów rozdziałów, także tytułów podrozdziałów i poszczególnych punktów umożliwia swobodne odnajdowanie treści interesujących czytelnika. Po *Wykazie skrótów* (s. 9-10) umieszczono *Słowo wstępne* (s. 11-13) autorstwa abp. Józefa Michalika Metropolity Przemyskiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski. Jest ono świadectwem pasterza, który doświadczył i uczestniczył w posłudze bp. Sasinowskiego. To doświadczenie wiąże się z pracą Mikołaja Sasinowskiego jako ojca duchownego i rektora WSD w Łomży, jak również posługi Biskupa łomżyńskiego. Ksiądz Arcybiskup przypominając pastoralne zaangażowanie bp. Sasinowskiego sugeruje konieczność zajęcia się całością spuścizny po czwartym biskupie łomżyńskim. We wstępie (s. 15-19) ks. Niestępski zapowiada i wyjaśnia przyjęty układ pracy oraz zastosowaną metodę badawczą. Prezentując cel pracy stwierdza: „Celem niniejszej pracy jest prezentacja IV Ordynariusza Łomżyńskiego jako kaznodziei. Duchowieństwo diecezji łomżyńskiej wspomina biskupa Mikołaja Sasinowskiego jako świetnego mówcę. Taka sama opinia panuje wśród wiernych. Wydaje się również, że opracowanie dorobku kaznodziejskiego biskupa Sasinowskiego ukaże metody i formy ewangelizacji w diecezji łomżyńskiej, w której pełnił posługę biskupią, a także pozwoli na ocenę jego wkładu w kaznodziejstwo polskie” (s. 15-16).

Pierwszy rozdział pracy: *Formacja intelektualna i twórczość kaznodziejska biskupa Mikołaja Sasinowskiego* (s. 21-88) dotyczy m.in. kontekstu historycznego epoki, w której posługiwał Biskup łomżyński. Szczególnie istotne jest spojrzenie na posługę słowa Bożego według nauczania wyrażonego w soborowej refleksji Kościoła. Wydaje się, szczególnie istotnym podjęcie aspektu kerygmatycznego, który wiedzie do aktualizacji słowa Bożego w konkretnie życia człowieka. Praca dotyczy twórczości kaznodziejskiej pasterza o niezwykle ciekawej biografii; jego droga życiowa, w której nie brakuje służby Ojczyźnie jako żołnierza i kapelana, służby Kościołowi lokalnemu i Kościołowi w Polsce wymaga odrobinę szerszego ujęcia niż w prezentowanej pracy. W pierwszym rozdziale zasygnalizowano także dorobek rękopiśmienny i drukowany bp. Sasinowskiego, dotykając rodzajów pism oraz ich specyfiki. Przedstawione wątki chyba jednak nie wyczerpują całej spuścizny Biskupa łomżyńskiego.

Wiodące wątki teologiczne w kaznodziejstwie IV ordynariusza łomżyńskiego (s. 89-134) to tytuł drugiego rozdziału pracy, gdzie podjęto próbę opracowania zagadnień pneumatologicznych z zakresu sakramentologii oraz eklezjologii i mariologii. Poszczególne wątki wskazują na aktywność duszpasterską i płynną z posługi sakramentalnej w parafiach. Warto zwrócić uwagę na wykład nauki o Kościele, jego strukturze i miejscu duchownych i świeckich. Ostatni rozdział pracy: *Wymiar pastoralny kaznodziejstwa biskupa Sasinowskiego oraz jego zastosowanie w duszpasterstwie* (s. 135-194) rzuca światło na specyfikę Kościoła łomżyńskiego i jego bogactwo wiary. Powszechne powołanie do świętości ma realizować się w odkrywaniu wartości dni świętych oraz postawach miłosierdzia. Szczególne zwrócenie uwagi na rodzinę jest podstawą kształtowania nowych pokoleń. Ukazanie zagrożeń i szans ma być aktywnym podejmowaniem wyzwań czasu. Dzieło „Unum” oraz inicjatywy pastoralne miały wiązać się z jeszcze pełniejszym i świadomym podejmowaniem posługi duszpasterskiej. Troska o permanentną formację duchowieństwa jest znakiem odpowiedzialności i perspektywicznego spoglądania w przyszłość.

W *Zakończeniu* (s. 195-198) ks. Niestępski dokonuje podsumowania zasygnalizowanych treści oraz wydobycia najcenniejszych wątków w kontekście posługi ewangelizacyjnej. *Bibliografia* (s. 199-214) ukazuje w sposób chronologiczny zasób źródeł kaznodziejskiej twórczości bp. Sasinowskiego, szkoda, że są to jedynie testy z czasów jego posługi biskupiej. Niewątpliwie za wartościowe należy uznać wywiady przeprowadzone przez autora pracy dotyczące osoby bpa Mikołaja Sasinowskiego ze świadkami jego posługi pasterskiej. Na stronach 215-218 umieszczono podsumowanie w języku włoskim. Pracę zamykają *Aneksy*, co niewątpliwie podnosi jej walor.

Praca ks. Jerzego Niestępskiego wpisuje się w trud odkrywania bogactwa spuścizny kaznodziejskiej poprzednich pokoleń. Jest to o tyle istotne, iż podjęte treści wiążą się z realizacją postulatów Soboru Watykańskiego II w wymiarze

ewangelizacyjnym. Specyfika miejsca i czasu nauczania zawsze uświadamia konieczność doskonalenia warsztatu kaznodziejskiego w kontekście odpowiedzialności za powierzonych sobie słuchaczy. Autor zajął się jako pierwszy twórczością bp. Mikołaja Sasinowskiego, co otwiera drogę do dalszych badań i wydobywania treści pomocnych we współczesnej dynamice posługi pastoralnej. Historia zwana nauczycielką życia pozwala korzystać z mądrości przodków i jeszcze pełniej i owocniej podejmować nowe wyzwania.

Ks. Jerzy Swędrowski